

02.02 Οι συνθήκες ζωής των υπόδουλων

Κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας, οι υπόδουλοι Έλληνες αντιμετώπιζαν **δύσκολες συνθήκες ζωής**, κυρίως λόγω της **βαριάς φορολογίας**, των **καταναγκαστικών έργων** και της **στρατολόγησης παιδιών** για το σώμα των γενιτσάρων. Ωστόσο, διατήρησαν τη **θρησκευτική τους ελευθερία** μέσω του συστήματος των μιλετιών και τη συνοχή τους με την καθοδήγηση της Εκκλησίας. Η κοινότητα, με τους **δημογέροντες** και τους **προεστούς**, αποτέλεσε βασικό κύτταρο αυτοδιοίκησης και κοινωνικής οργάνωσης.

Η οικονομία των υπόδουλων στηριζόταν κυρίως στη **γεωργία**, την **κτηνοτροφία**, αλλά και στο **εμπόριο** και τη **ναυτιλία**. Παρά τις δυσκολίες, αναπτύχθηκαν **παραδοσιακές μορφές παιδείας**, κυρίως μέσα από τη δράση των μοναστηριών και των «κρυφών σχολειών». Η πολιτιστική και θρησκευτική ταυτότητα των Ελλήνων παρέμεινε ζωντανή, γεγονός που συνέβαλε στη **διατήρηση της εθνικής συνείδησης** και στη δημιουργία προϋποθέσεων για τη μελλοντική **εθνική αφύπνιση**.